

Brüssel, 8.5.2025
COM(2025) 194 final

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

mis käsitleb uusi läbirääkimisjuhiseid piirkondliku vabakaubanduslepingu ja kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu ja vastavalt Araabia Ühendemiraatide, Bahreini Riigi, Katari Riigi, Kuveidi Riigi, Omaani Sultaniriigi ja Saudi Araabia Kuningriigiga

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Nõukogu volitas komisjoni alustama 1989. aastal Euroopa Ühenduse nimel läbirääkimisi Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega piirkondliku vabakaubanduslepingu või kahepoolsete vabakaubanduslepingute üle. Pärast enam kui kümme aastat kestnud piirkondadevahelisi läbirääkimisi Pärsia lahe koostöönõukoguga võttis nõukogu 2001. aastal vastu muudetud läbirääkimisjuhised, et neid läbirääkimisi uuesti elavdada. Läbirääkimised seiskusid lõpuks 2008. aastal ületamatute erinevuste tõttu vabakaubanduslepingu eesmärkides. Sellest ajast alates on tehtud mitmeid katseid jätkata arutelusid piirkondliku vabakaubanduslepingu üle. Arutelusid aga ei ole veel uuesti alustatud.

Hoolimata läbirääkimiste praegusest seisakust leppisid mõlemad pooled ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu 16. oktoobri 2024. aasta tippkohtumisel kokku, et ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu kaubandus- ja investeerimissuhteid „*tuleb vajaduse korral arendada mitmepoolsete, piirkondlike ja kahepoolsete raamistike kaudu*“ ning et „*mõlemad pooled jätkavad kaubandust ja investeringuid toetavate individuaalselt kohandatud lepingute uurimist*“.

ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu 16. oktoobri 2024. aasta tippkohtumise ühisavalduses kinnitati taas ka ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu liikmete vastastikuseid huve ja ambitsioone kasutada ära võimalusi, mida pakuvad tõhustatud ettevõtlus- ja investeerimiskeskond, rohe- ja digipööre, säästlik energia, ühendatus ning valdkondliku koostöö edendamine valdkondades, mis aitavad kaasa meie majanduste suuremale majanduslikule integratsioonile ja mitmekesistamisele.

Kooskõlas nende kohustustega ja eesmärkidega, mis on esitatud ELi 2022. aasta mai ühisteatistes strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe riikidega, milles kutsuti üles tugevdama ELi kahepoolseid majanduspartnerlusi Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega, pakub EL võimalust pidada läbirääkimisi vabakaubanduslepingute üle nende Pärsia lahe partneritega, kes on sellest huvitatud ja kes jagavad ELi ambitsioonikust, ning teha seda paralleelselt kahepoolsete strateegilise partnerluse lepingute üle peetavate läbirääkimistega. Need lepingud täiendaksid olemasolevat ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu kaubandus- ja investeerimispartnerlust.

Sellega seoses on uute läbirääkimisjuhiste eelnõu eesmärk ajakohastada ja asendada eelmised, 1989. aasta läbirääkimisjuhised, mis vaadati läbi 2001. aastal, võttes arvesse vajadust tõhustada olemasolevat piirkondlikku ja kahepoolset kaubanduskoostööd, viies selle vastavusse ELis ja Pärsia lahe koostöönõukogu riikide praeguste ambitsioonikate strateegiliste suunistega, mis aitavad kaasa rahvusvaheliste standardite edendamisele, majandusreformidele ja ettevõtluskliima parandamisele. Uutes läbirääkimisjuhistes võetakse arvesse ka täiendatud eeskirju kauplejatele ja investoritele, mille keskmeks on kestlikkus, et anda võimalus kaasata uusi koostöövaldkondi ja pakkuda uusi turulepääsu võimalusi, tugevdamaks ELi rolli Pärsia lahe riikide privilegeeritud partnerina.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kavandatud läbirääkimisjuhistega toetatakse veelgi ajakohaste lepingute sõlmimist Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega ning need toetuvad ühisteatisele strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe riikidega ning täiendavad ELi ja tema rahvusvaheliste partnerite vaheliste lepingute laiemat võrgustikku ja on osa sellest.

16. oktoobril 2024 Brüsselis toimunud esimesel ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu tippkohtumisel rõhutati pühendumust ambitsioonikamale raamistikule ning kinnitati taas mõlema poole tahet tugevdada ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu strateegilist partnerlust ning tihendada koostööd mitmepoolsete, piirkondlike ja kahepoolsete raamistike kaudu.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Praegu sõlmitavad lepingud Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega on olulised ELi 2024.–2029. aasta kaubanduspoliitika prioriteetide jaoks, eelkõige selleks, et suurendada ELi strateegilist konkurentsivõimet, mitmekesistada kaubandussidemeid ja tarneahelaid, soodustada investeringuid ja muuta ELi majandus kestlikumaks. Samuti on need kooskõlas peamiste poliitiliste prioriteetidega, mis tulenevad strateegiast „Global Gateway“, Euroopa rohelisest kokkuleppest, ELi strateegilise konkurentsivõime edendamise, investeringute soodustamisest ja ELi majanduse kestlikumaks muutmisest (st uuest tööstusstrateegiast), ning nad annavad panuse tulevase kahepoolse strateegilise partnerluse lepingu ja Lähis-Ida strateegia väljatöötamisse.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Soovitatud nõukogu otsuse eelnõu muudetud läbirääkimisjuhiste vastuvõtmiseks käsitleb läbirääkimisi lepingute üle, mis kuuluvad ühise kaubanduspoliitika alla ja võivad sisaldada ka transpordialaseid erikohustusi. Sel põhjusel on peamine õiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik ning transpordiküsimustes ELi toimimise lepingu artikkel 91 ja artikli 100 lõige 2. Seoses menetlusega on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 1 sätestatud, et ühise kaubanduspoliitika alla kuuluvate sätete suhtes tuleb kohaldada ELi toimimise lepingu artikli 207 eeskirju. Transporti käsitlevate sätete puhul on menetlusõigusliku aluse kindlaksmääramisel asjakohane ELi toimimise lepingu artikkel 218. Lisaks on menetlusõiguslikus aluses tehtud vahet komisjoni soovitusel ja nõukogu otsusel. Seepärast peab komisjoni soovitus põhinema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 3 teisel lõigul ja artikli 218 lõikel 3. Nõukogu otsuse menetluslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 3 kolmas lõik ja artikli 218 lõige 4. Kokkuvõttes peab nõukogu otsuse soovitus aluseks olema Euroopa Liidu toimimise leping, eriti selle artikkel 91, artikli 100 lõige 2 ning artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 207 lõikega 3, artikli 218 lõikega 3 ning artikli 218 lõikega 4.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ühine kaubanduspoliitika kuulub ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt liidu ainupädevusse. Läbirääkimiste pidamine rahvusvaheliste lepingute üle, mis hõlmavad kohustusi teenuste osutamiseks transpordivaldkonnas, on ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 2 kohaselt ELi ainupädevuses.

- **Proportsionaalsus**

Läbirääkimised kavandatavate lepingute üle ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik või asjakohane ühise kaubanduspoliitika poliitiliste eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Soovitus on ainus õiguslik vahend, mida komisjon saab kasutada, et algetada nõukogu läbirääkimisjuhiste kohandamine.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kestlikkushinnangu raames viiakse läbi ulatuslikud konsultatsioonid sidusrühmadega, millesse on kaasatud erasektor, ametiühingud ja muud valitsusvälised organisatsioonid ja mis annavad võimaluse väljendada oma seisukohti, ootusi ja muresid.

Lisateabe saamiseks tutvutakse akadeemilise kirjandusega, mõttekodade ja valitsusväliste organisatsioonide aruannetega ning muude asjakohaste mainekate allikatega, mis võiksid anda lisateavet lepingute võimaliku mõju kohta.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata

- **Mõju hindamine**

Paralleelselt läbirääkimistega koostatakse lepingute kestlikkushinnang.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Soovitus käsitleb läbirääkimisjuhiseid, mille nõukogu saadab komisjonile. See ei mõjuta Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigusi.

4. MÕJU EELARVELE

Soovitus ei mõjuta eelarvet.

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

mis käsitleb uusi läbirääkimisjuhiseid piirkondliku vabakaubanduslepingu ja kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu ja vastavalt Araabia Ühendemiraatide, Bahreini Riigi, Katari Riigi, Kuveidi Riigi, Omaani Sultaniriigi ja Saudi Araabia Kuningriigiga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91, artikli 100 lõiget 2 ning artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 207 lõikega 3, artikli 218 lõikega 3 ning artikli 218 lõikega 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi

ning arvestades järgmist:

- (1) 1989. aastal volitas nõukogu komisjoni alustama Euroopa Ühenduse nimel läbirääkimisi Pärsia lahe koostöönõukogu riikidega piirkondadevahelise vabakaubanduslepingu või kahepoolsete vabakaubanduslepingute üle. 2001. aastal võttis nõukogu vastu muudetud läbirääkimisjuhised, et neid läbirääkimisi uuesti elavdada.
- (2) Alates 2008. aastast ei ole ELi ja Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu riikide vahelistes vabakaubanduslepingu läbirääkimistes edasiminekut toimunud.
- (3) Nõukogu kiitis 20. juunil 2022 heaks ühisteatise strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe riikidega, milles kutsus üles looma ulatuslikku ja tugevamat partnerlust ELi ning Pärsia lahe koostöönõukogu ja selle liikmesriikide vahel.¹
- (4) 16. oktoobril 2024 Brüsselis toimunud ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu esimesel tippkohtumisel rõhutati ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu suhete kasvavat tähtsust ning kinnitati veel kord ELi pühendumust ambitsioonikamale partnerlusele Pärsia lahe riikidega, sealhulgas kaubanduse ja investeringutega seotud küsimustes.
- (5) ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu 16. oktoobri 2024. aasta tippkohtumise ühisavalduses väljendasid Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu riigid taas huvi arendada edasi kaubandus- ja investeerimissuhteid ELiga, tehes seda vajaduse korral mitmepoolsete, piirkondlike ja kahepoolsete raamistike kaudu.
- (6) Võttes arvesse ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu liikmete vastastikuseid huve ja soovi kasutada ära võimalusi, mida annab tõhustatud kaubandus- ja investeerimispartnerlus, pakub EL võimalust pidada vabakaubanduslepingute üle läbirääkimisi nende Pärsia lahe partneritega, kes on sellest huvitatud ja jagavad ELi ambitsioonikust kooskõlas eesmärkidega, mis on sätestatud 2022. aasta juuni ühisteatises strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe riikidega.
- (7) Selleks et tugevdada ELi rolli Pärsia lahe koostöönõukogu riikide privilegeeritud partnerina, on uute läbirääkimisjuhiste eesmärk tõhustada olemasolevat piirkondlikku

¹ [Ühisteatis strateegilise partnerluse kohta Pärsia lahe riikidega. Euroopa välisteenus.](#)

ja kahepoolset kaubanduskoostööd, viies selle kooskõlla ELi ja Pärsia lahe koostöönõukogu riikide praeguste ambitsioonikate strateegiliste suunistega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesoleva otsuse lisas esitatud läbirääkimisjuhistega asendatakse 1989. aastal vastu võetud ja 2001. aastal läbi vaadatud läbirääkimisjuhised piirkondliku vabakaubanduslepingu ja kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu ja vastavalt Araabia Ühendemiraatide, Bahreini Riigi, Katari Riigi, Kuveidi Riigi, Omaani Sultaniriigi ja Saudi Araabia Kuningriigiga.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*